

Sygn. akt IV CSK 126/17

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku M.N. i K.N.
o wpis prawa własności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 28 października 2016 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w O. oddalił apelację wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 20 września 2016 r., którym oddalone zostało ich żądanie o wpis w oznaczonej księdze wieczystej jako współwłaścicieli nieruchomości po 1/32 części objętej tą księgą. Podstawą tego wpisu miały być postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po J.N., wpisanym w tej księdze współwłaścicielu nieruchomości oraz postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po ojcu wnioskodawców – S.N. - będącym jednym ze spadkobierców J.N..

Wnioskodawcy w skardze kasacyjnej powołali podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazali przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia

prawnego połączyli z koniecznością udzielenia odpowiedzi na pytanie: „czy w sytuacji, gdy ujawniony w dziale II księgi wieczystej zmarły współwłaściciel pozostawił kilku spadkobierców, dopuszczalne jest uwzględnienie wniosku niektórych z tych spadkobierców o wpis w dziale drugim własności nabytych przez nich w drodze dziedziczenia udziałów (tzn. czy można dokonać wpisu do księgi wieczystej jedynie niektórych współwłaścicieli), czy też wniosek musi zawierać żądanie wpisu wszystkich spadkobierców, a w sytuacji, gdy któryś z nich nie żyje także jego następców prawnych (tj. wszystkich aktualnych współwłaścicieli nieruchomości, których udziały „składają się” na udział zmarłego współwłaściciela ujawnionego w księdze wieczystej), a w braku takiego żądania istnieje przeszkoda do dokonania wpisu”. Ponadto na gruncie art. 626¹ § 2 i 3 w związku z art. 8 § 1 k.c. i art. 64 § 1 k.p.c., w ocenie skarżących, odpowiedzi wymaga pytanie: „czy w istniejącej księdze wieczystej dopuszczalne jest dokonanie wpisu prawa współwłasności na rzecz osób zmarłych przed złożeniem wniosku”. Potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości została przez skarżących odniesiona do art. 626⁹ k.p.c. i sformułowana w postaci pytania: „czy nieobjęcie przez jednego ze spadkobierców współwłaściciela wpisanego w księdze wieczystej wnioskiem o wpis w dziale II własności odziedziczonego udziału także pozostałych spadkobierców dotychczasowego współwłaściciela, stanowi przeszkodę do uwzględnienia wniosku i dokonania wpisu na rzecz spadkobiercy - wnioskodawcy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej, będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o Szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes skarżącego podlega uwzględnieniu, o ile jest zgodny z interesem powszechnym. Skarga nie stanowi środka zmierzającego do kwestionowania niesatysfakcjonującego skarżącego orzeczenia sądu drugiej instancji. Stwierdzenie, czy zachodzą szczególne względy, przemawiające za rozpoznaniem skargi kasacyjnej w konkretnej sprawie, dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przyczyn wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego on się pojawił oraz przedstawienia argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny i poważny, w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Wniosek skarżących i jego motywacja nie spełniają wymagań przewidzianych dla zaistnienia wskazanej przesłanki przedsądu. Skarżący pominęli bowiem cel prowadzenia ksiąg wieczystych oraz funkcję ujawnienia w nich praw związanych z nieruchomością, które objęte zostały art. 1 ust. 1 i 2 u.k.w.h. Urzeczywistnieniu tego celu służy obowiązek właściciela niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa własności, stosownie do art. 35 ust. 1 u.k.w.h. Odnosi się on także do współwłaścicieli nieruchomości tak co własnych udziałów, jak i udziałów pozostałych współwłaścicieli, jeżeli wywodzone są od tego samego właściciela lub współwłaściciela. Zgodnie z art. 209 k.c., każdy ze współwłaścicieli nieruchomości jest uprawniony do wykonywania wszelkich czynności, które zmierzają do zachowania wspólnego prawa. Odnosi się to także do obowiązku ujawnienia wspólnego prawa w księdze wieczystej. Wniosek współwłaścicieli powinien doprowadzić księgę wieczystą do aktualnego stanu prawnego. Te obowiązki jednoznacznie wynikają z art. 1 ust. 1 i 2 oraz z art. 35 ust. 1 u.k.w.h. W tej sytuacji przeszkodą do dokonania wpisu niektórych tylko współwłaścicieli jest pozostawienie wpisu nieżyjącego już współwłaściciela, od którego wywodzone są

prawa objęte wnioskiem o wpis. Przeszkoda ta jest usytuowana w prawie materialnym, którego przepisy uniemożliwiają uwzględnienie żądania, z uwagi na niewykazanie następstwa prawnego po osobie wpisanej w księdze wieczystej. Sąd Okręgowy nie wypowiadał się w kwestii możliwości prowadzenia postępowania wieczystoksięgowego z udziałem osób, które zmarły przed złożeniem wniosku.

Powołanie przez skarżącą jako przyczyny wniosku potrzeby wykładni konkretnego przepisu prawa budzącego wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów wymagało wskazania, że doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów lub wyłoniły się istotne wątpliwości przy jego interpretacji. W tym celu należało wskazać nie tylko przepisy prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, lecz także szczegółowo opisać na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, określić, że mają poważny charakter lub przedstawić orzeczenia sądów, w których dokonano różnej wykładni przepisów, a także, że dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.). Nie zachodziła potrzeba wykładni art. 626⁹ k.p.c., odnoszona jedynie do okoliczności tej sprawy. W rozumieniu tego przepisu przeszkoda materialnoprawna zachodzi wówczas, gdy dołączone do wniosku dokumenty jako podstawa żądania, w zestawieniu ze stanem prawnym wynikającym z księgi wieczystej, czynią wpis nieuzasadnionym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 674/08, niepubl.). Skarżący nie wykazali istnienia rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.